

2025-02-20

Mark och skogspolicy

**SÄTERS
KOMMUN**

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Dokumentinformation

Dokumentet framtaget under 2024 av Thomas Åberg, Sweco, på uppdrag av Säters kommun. Projektet har letts av Andreas Mossberg och Mikael Spjut, Säters kommun.

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Omfattar
Mark och skogspolicy	Policy	Säters kommun
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Publicering
Kommundirektör	Samhällsbyggnadschef	Hemsida och intranät
Beslutsinstans	Beslutad	Diarienummer
Kommunfullmäktige	2025-02-20	KS2021/0131

Författningsstöd
Agenda 2030 EU:s Soil strategy for 2030 Kommunallagen (2017:725) Jordabalken (1970:994) Plan- och bygglagen (2010:900) Miljöbalken (1998:808) Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar Skogsvårdslag (1979:429) Sveriges 16 miljökvalitetsmål
Revidering
Version 1.0 – Antagen av Kommunfullmäktige 2025-02-20
Bör revideras senast
Aktualiseras varje mandatperiod, revideras vid behov.

Innehåll

1	Inledning	4
2	Syfte	5
3	Mål och strategier	6
4	Gällande lagstiftning	7
5	Säters kommuns markinnehav	8
5.1	Hållbar markanvändning	8
5.2	Nuläge	9
5.3	Strategiskt markinnehav	11
5.4	Riktlinjer för markförvärv av strategisk betydelse	13
5.5	Riktlinjer vid avyttring av kommunal mark	13
6	Exploatering av kommunägd mark	14
6.1	Markanvisning	14
6.2	Kommunala småhustomter	14
7	Exploatering av privatägd mark	15
8	Markförvaltning	15
8.1	Arrenden och övriga nyttjanderätter	15
8.2	Upplåtelse av allmän plats	16
8.3	Kommunal förvaltning av blåa och gröna värden	16
8.4	Överlämning av mark till drift	16
9	Förvaltning och skötsel av skog	17
9.1	Övergripande inriktningar	17
9.2	Delinriktningar	18
9.2.1	Biologisk mångfald	18
9.2.2	Naturupplevelser och rekreation	18
9.2.3	Skötsel	19
9.3	Uppföljning	20
10	Revidering av policyn	20

1 Inledning

Säters kommun ska ge plats för såväl goda boendemöjligheter och verksamheter att etableras och växa i, som bevarande, rekreation och social gemenskap med god tillgänglighet. Kommunen ska ge förutsättningar att forma ett samhälle med goda livsvillkor och ett gott företagsklimat, med en tydlig inriktning på ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Ett kommunalt, långsiktigt och strategiskt markinnehav utgör därför tillsammans med det kommunala planmonopolet kraftfulla verktyg för att leda kommunens samhällsutveckling. Det kommunala markinnehavet är en viktig utgångspunkt för genomförandet av planläggning i enlighet med kommunens vision och övriga beslutade mål.

Kommunens *Vision*, *Översiktsplan*¹ och *Bostadsplan*² styr hur och var kommunen ska växa och utvecklas. Genom en aktiv markpolitik skapas goda förutsättningar för att tillgodose behovet av bland annat bostäder, företagsetableringar och samhällsservice. En aktivt bedriven markpolitik lägger också grunden för att tillkommande bebyggelse och bevarandeåtgärder på ett hållbart sätt möter behov och efterfrågan.

Vision

Säters kommun är en välkomnande kommun.

Vi bygger framtiden genom engagemang och samarbete.

Vi skapar framtidstro och livskvalitet.

Vi strävar mot ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle.

¹ <https://www.sater.se/trafik-stadsplanering/stadsplanering/strategiska-dokument/kommunens-oversiktsplan/>

² <https://www.sater.se/trafik-stadsplanering/stadsplanering/ovriga-planer-och-program/bostadsplan-for-saters-kommun-2018-2030/>

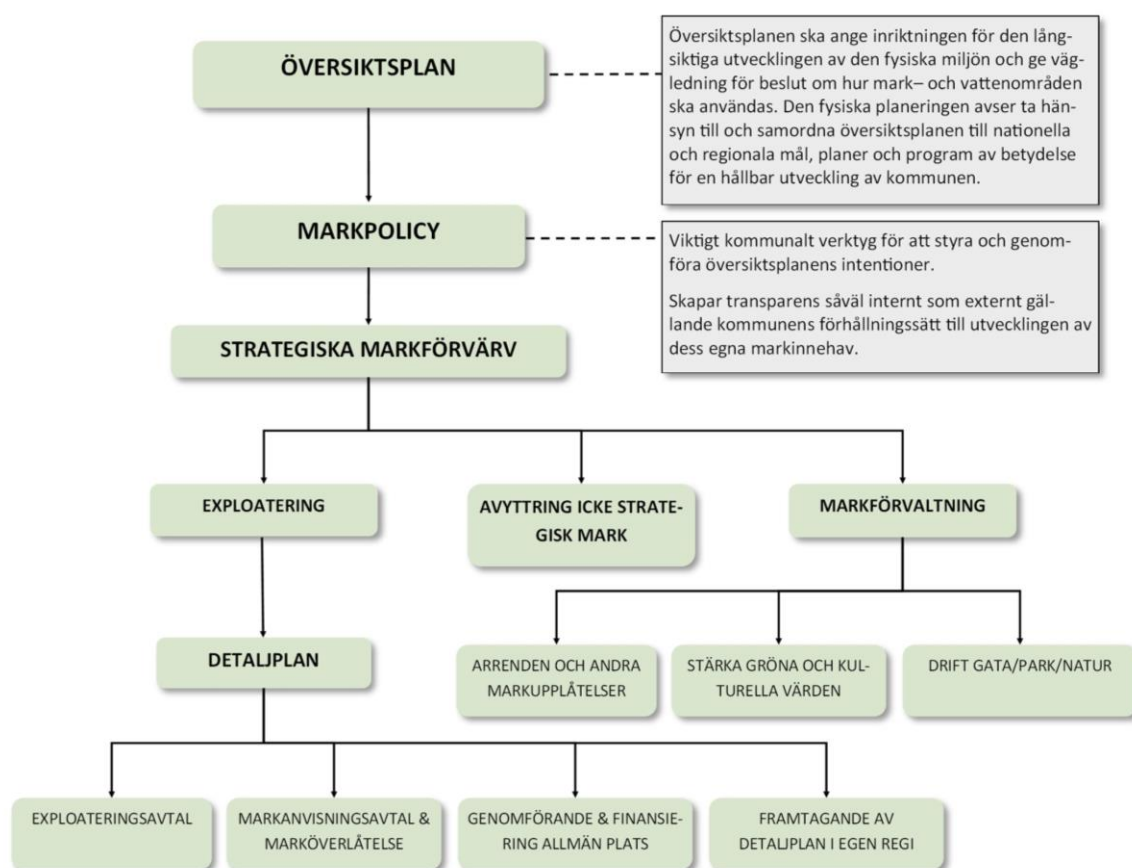
2 Syfte

Med markpolicyn vill Säters kommun ta ledarskapet i samhällsutvecklingen och ge förutsättningar och en riktning för en hållbar tillväxt långsiktigt. En grundprincip är att **all mark ska ha ett syfte** och bidra till den goda livsmiljön i kommunen.

Markpolicyn ska bidra till att långsiktigt säkerställa och skapa en tydlighet i förvaltningen och utvecklingen av kommunens mark samt underlätta handläggning av ärenden gällande köp, försäljning, upplåtelse eller avtal i exploateringsprocessen.

Markpolicyn ska översiktligt redovisa vilka markområden som kommunen i första hand ska eftersträva att förvärva, behålla eller avyttra ur ett kortsiktigt och långsiktigt hållbart perspektiv.

Markpolicyn ska även ge en ökad förståelse för hur kommunen arbetar med strategiska markförvärv på ett förutsägbart och transparent sätt.

Figur 1: Flödesdiagram för markpolicyns koppling till översiktsplanen och genomförande.

3 Mål och strategier

Markpolicyn har som mål att ge förutsättningarna för att utveckla arbetet med markförsörjningen inom kommunens alla verksamheter och ska innehålla **principer och inriktningar gällande markförvärv, förvaltning samt avyttring av mark.**

Markpolicyn ska utgöra stödunderlag för kommunens markinnehav och vara heltäckande sett till såväl bostads- och näringslivsutveckling som bevarande av natur och kultur samt beredskap för samhällsnyttig kommunal service. Markpolicyn ska även samspela med andra kommunalt styrande dokument men även ha en global utgångspunkt utifrån *Agenda 2030*³ och *EU:s Soil strategy for 2030*⁴.

Markpolicyn ska vara vägledande genom att:

- Stödja Säters kommun att **utvecklas i enlighet med** *Översiktsplan, Bostadsplan, Näringslivsplan*⁵ och kommunens övergripande vision.
- **Öka kommunens rådighet** över strategisk mark för att på så sätt kunna styra samhällsutvecklingen.
- Ge **riktlinjer** för markanvändningen och ett hållbart marknyttjande.
- **Stärka utvecklingsmöjligheterna** för näringslivet och Säters kommuns bolag.
- Bidra till en **enklare och effektivare beslutsgång** i förvärvsprocessen genom att redogöra för prioriteringsordningen av det kommunala markinnehavet.
- Utgöra underlag för att **möjliggöra förvärv samt byte av mark** för kommunens framtida utveckling.
- Skapa samsyn och ett **gemensamt förhållningssätt** inom organisationen avseende markanvändning och markförsörjning.
- **Genomlys och analysera lagstiftning** kopplat till kommunens markförvärv, markinnehav och marköverlåtelse.
- Tydliggöra kommunens roll som seriös aktör på fastighetsmarknaden.
- Skapa en transparent och förutsägbar process.

³ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/>

⁴ https://environment.ec.europa.eu/topics/soil-and-land/soil-strategy_en.

⁵ <https://www.sater.se/wp-content/uploads/2020/12/naringslivsplan-webb.pdf>

4 Gällande lagstiftning

I frågor som rör kommunal mark finns ett flertal lagstiftningar att ta hänsyn till. De viktigaste och mest betydelsefulla är Kommunallagen (2017:725), Jordabalken (1970:994), Plan- och bygglagen (2010:900), Miljöbalken (1998:808) samt Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar.

Den kommunala likabehandlingsprincipen, kommunallagen 2 kap. 3 §, ska vara rådande norm när det gäller nyttjandet och försäljningen av kommunal mark.

I jordabalken regleras rättsliga bestämmelser angående fast egendom och innehåller bland annat vad som gäller vid köp och byte av mark. Reglerna rör även nyttjanderätt av mark och påverkar exempelvis hyres- och arrendekontrakt.

Plan- och bygglagen ger kommunen planmonopol, det vill säga rätten att ensam besluta om hur all mark inom kommunens gränser kan användas. Vem som helst kan begära att få markanvändningen prövad genom detaljplanläggning, men kommunen har även rätt att neka sådan prövning. Vid planering och byggande ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen. För att avgöra vad som är en lämplig mark- och vattenanvändning görs avvägningar mellan olika intressen i olika skeden. Bland plan- och bygglagens allmänna intressen finns även hänvisning till flertalet av miljöbalkens bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden.

Upprättandet av exploateringsavtal, dess innehåll och vilka begränsningar som finns regleras av lag (2014:900) om ändring i plan- och bygglagen vilken trädde i kraft 1 januari 2015.

Lag om riktlinjer för kommunala markanvisningar trädde även den i kraft 1 januari 2015 och innebär att alla kommuner som anvisar mark till privata aktörer ska ha tydliga och transparanta riktlinjer för dessa markanvisningar.

Övergripande har kommunen EU:s statsstödsregler att förhålla sig vid. Dessa beskriver att kommunen inte får sälja mark till underpris eller köpa mark till överpris. Markförsäljning får inte leda till snedvriden konkurrens eller hota påverka handeln mellan medlemsländerna.

5 Säters kommuns markinnehav

5.1 Hållbar markanvändning

Mark är en tillgång för kommunen som ska förvaltas utifrån ekologisk, ekonomisk och social långsiktighet. Kommunen har genom det kommunala markägarskapet kraftfulla verktyg att kunna styra mot en långsiktigt hållbar markanvändning och mot de globala hållbarhetsmålen i *Agenda 2030* och mot kommunens egna planer inom miljö- och klimatområdena. För att nå uppsatta mål krävs hushållning med marken och att den används till det den är mest lämpad för.

Att ha en god beredskap för ny bebyggelse och möjlighet att styra markanvändningen, markanvisningar, upplåtelseformer, gestaltning och variation av exploatörer är en grundförutsättning. Likaså behövs det ett kommunalt markinnehav för att kunna tillgodose de basvärden som kommunen ska kunna erbjuda sina invånare, exempelvis mark för infrastruktur, samhällsnyttiga lokaler, skolor och äldreomsorg, men också för att kunna tillföra nya naturområden eller för att bevara och utveckla de redan befintliga. Naturområden är viktiga för folkhälsan sett till rekreation och friluftsliv samt utifrån behovet av orörd natur och bevarande av naturvärden. Hur marken används har också stor betydelse för flera näringar såsom jordbruk, skogsbruk och turism.

Kommunens utgångspunkt är att marknyttjandegraden ska vara hög och samtidigt ställas i relation till bevarande och främjande av mark för allmänna intressen. I alla delar av kommunen, såväl tätorter som landsbygd, ska en fortlöpande utveckling av markinnehavet ske (genom förvärv, förädling, byten och försäljning), i syfte att förbättra och förstärka markens syfte. Kommunens markinnehav bör därför ses i minst ett 50-årigt perspektiv.

5.2 Nuläge

Säter kommun består enligt *Översiktsplanen* till ytan av cirka 63 000 hektar, varav land utgör ungefär ca 57 000 hektar. Kvarvarande del utgörs av sjöar och vattenområden. Av den landbaserade delen utgörs cirka 94 % av jord- och skogsbruksmark, cirka 5% av så kallad öppen mark vilket även inkluderar exempelvis skogsmark inom tätort, golfbana och fotbollsplaner. Slutligen utgörs de sista 1 % av bebyggelse inom tätort⁶.

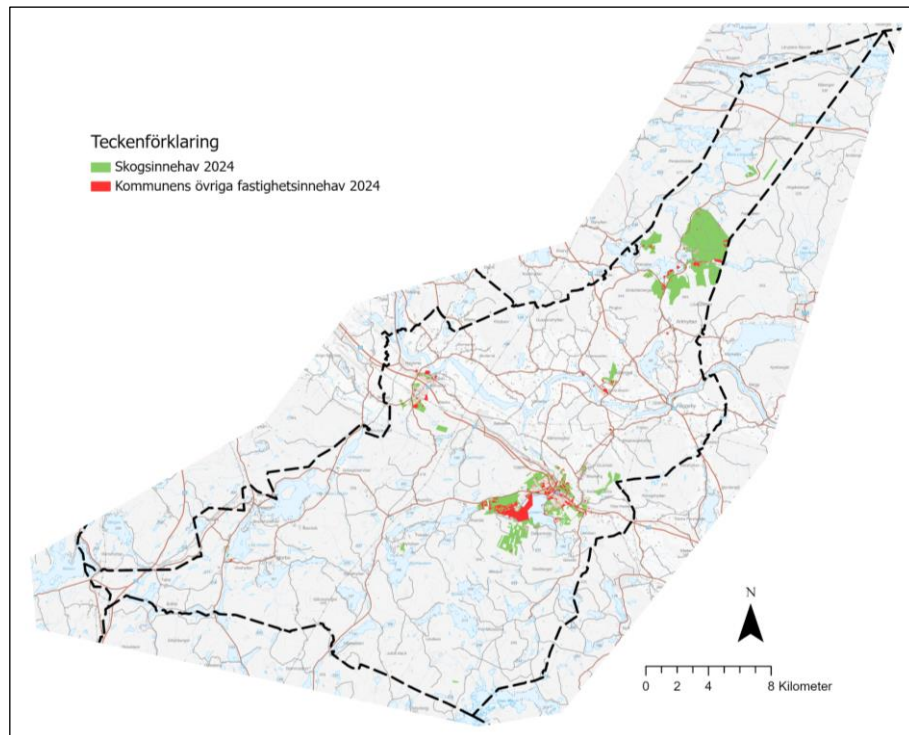
Säter kommun äger hösten 2024 drygt 2700 hektar mark. Kommunens största markinnehav utgörs av skogsmark utanför tätort som uppgår till ca 72 % och brukas enligt skogsbruksplan och miljöcertifiering genom FSC/PEFC. Kommunens markinnehav utgörs annars till stor del av natur- och rekreationsområden, gator, parker, torg och andra allmänna ytor, se **Tabell 1** nedan.

Den kommunala markreserven utgörs av den andel av kommunens totala markinnehav som inte är planlagd.

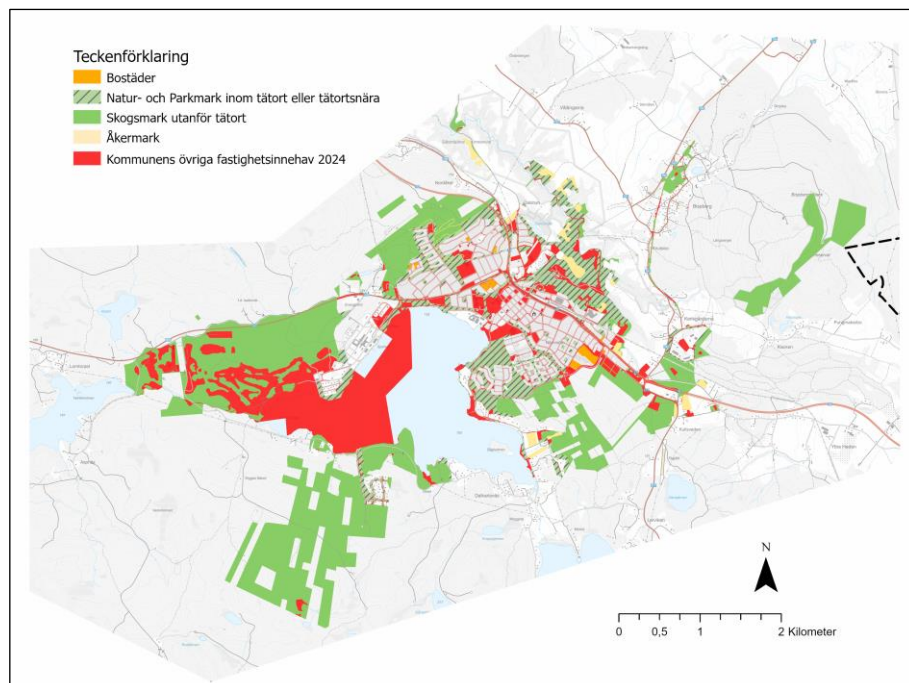
Tabell 1: Kommunens markinnehav 2024–10

Markslag	Areal (ha)	Areal (%)
Skogsmark utanför tätort	1954	72,0%
Övrig mark utanför tätort	128	4,7%
Åkermark	45	1,6%
Natur- och parkmark inom tätort eller tätortsnära	243	9,0%
Gatumark	84	3,1%
Industrimark	10	0,4%
Bostäder	12	0,4%
Vattenytor	153	5,6%
Skola och förskola	14	0,5%
Fritidsanläggningar	31	1,1%
Övrig verksamhetsmark	5	0,2%
Övrig mark inom tätort	34	1,3%
SUMMA:	2712 ha	100 %
(Andel av kommunens markinnehav utanför tätort som omfattas av bestämmelser enligt miljöbalken, t.ex. naturreservat, kulturresevat, biotopskydd, landskapsbildskydd m.m.)	92 ha	3,4 %

⁶ Underlag hämtat från gällande översiktsplan. <https://www.sater.se/trafik-stadsplanering/stadsplanering/strategiska-dokument/kommunens-oversiktsplan/>

Figur 2: Kommunens markinnehav i oktober 2024.

Figur 3: Markinnehav i anslutning till Säter tätort i oktober 2024.

5.3 Strategiskt markinnehav

Markinnehavet ger kommunen som fastighetsägare möjlighet att styra samhällsutvecklingen. Kommunen ska inte äga mark av ekonomiska skäl utan markinnehavet ska i första hand grunda sig i bevarande eller utveckling av områden. Översiktsplanen ska utgöra underlag för vilka markområden som kommunen ska eftersträva att förvärva samt avyttra.

Särskilt beaktande ska tas till mark som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kap. PBL kan ha väsentlig betydelse för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Kommunen ska främst äga, förvalta och utveckla mark som bedöms vara av **strategisk betydelse**. Mark av strategisk betydelse är framför allt sådan mark som behövs för framtida utveckling, utbyggnad och styrning av framtida bebyggelse i form av bostadsområden, företagsetableringar och övrig samhällsservice. Det finns ett behov av orörd naturmark och andelen oåterkalleliga ingrepp i miljön bör minskas och bevakas genom rätt kommunal planering och förvaltning. Hänsyn till dessa frågor måste därför tas i samband med bebyggelseprövning, vägdragning och liknande.

Kommunens största markinnehav utgörs av skog utanför tätort där ambitionen är att förvalta, bruka och förädla ur såväl ett biologiskt långsiktigt och hållbart perspektiv sett till natur, frilufts- och kulturvärden. Kommunen arbetar i linje med översiktsplanen för att minska innehavet av produktionsskogsmark till förmån för mark som bedöms nödvändig för utveckling av samhället i tätortsnära lägen.

För att anses vara ett **strategiskt markinnehav** bör marken uppfylla något av följande:

- Marken har genom *Översiktsplan* eller *Fördjupad översiktsplan* identifierats eller kan komma att aktualiseras som **utbyggnadsområde** för bostäder eller verksamheter.
- Marken ligger inom område som är lokaliserat att bidra till **positiva effekter av förtätning** genom bland annat närhet till befintliga VA-lösningar, kollektivtrafik, grönstråk mm.
- Marken har en **uppenbar samhällsnytta** genom till exempel skyddsområde för vattentäkt, klimatanpassning, infrastruktursatsningar.
- Marken ska avsättas för **allmän platsmark/samhällsfastigheter**. Kommunen ska förvärva mark för att säkra utbyggnad av allmän platsmark samt för att kunna tillgodose övriga allmänna intressen som kommunen ansvarar för, som exempelvis skola, äldreomsorg och samhällsnyttiga lokaler.
- Marken bedöms som en viktig **källa till klimatkompensering samt en markreserv** för kommunens framtida utveckling.
- Marken bedöms som **värdefull för jordbruksproduktion**. Kommunen ska följa kommunfullmäktiges beslut 230427, § 105 om att skydda värdefull jordbruksmark i så stor utsträckning som möjligt. Miljöbalken fastställer att jordbruksmark endast får användas för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk
- Marken bedöms som **värdefull ur ett övergripande natur-, kultur- eller rekreationsperspektiv** och kan på så sätt bidra till att säkra värden för bland annat det rörliga friluftslivet och turismen/besöksnäringen.
- Marken kan utgöra en **bytesaffär** och på så sätt bidra till en tydlig samhällsnytta.
- Marken är viktig för att **underlätta för mellankommunala intressen** genom till exempel sammanbunden infrastruktur över kommungränserna.
- Marken **ses som strategisk ur annat samhällsnyttigt perspektiv**, exempelvis mark för elproduktion, såsom solcellsparkar och vindkraft.

Mark som bedöms som strategisk värdefull ska inte avyttras utan förvaltas på bästa sätt under tiden fram till en eventuell exploatering. Förvaltning kan ske av kommunen själva eller genom lämplig upplåtelseform. När marken blir aktuell för exploatering sker avyttring i enlighet med riktlinjerna för markanvisning.

5.4 Riktlinjer för markförvärv av strategisk betydelse

När kommunen ställs inför ett eventuellt markförvärv ska en bedömning göras för att klargöra att markförvärvet anses vara av strategisk betydelse genom att uppfylla någon av ovanstående punkter. Saknas strategisk betydelse bör markförvärvet inte genomföras. Vid strategiska markförvärv är kommunens ambition att detta ska ske genom:

- **God framförhållning.** Markförvärv ska ske genom god framförhållning så långt det är möjligt. Kommunen behöver därför kontinuerligt omvärldsbevaka för att få vetskap om försäljningar i intressanta områden i ett så tidigt skede som möjligt, för att undvika eventuella förväntningsvärden.
- **Marknadspris.** Köp av strategisk mark ska ske till marknadspris. Finns inget uttalat marknadspris för området ska en oberoende auktoriserad värderare upprätta ett värdeutlåtande. Undantag från oberoende värdering kan göras för markområden med ringa värde och där en värdering bedöms onödigt kostsam och där marknadsvärde kan fastställas genom till exempel taxeringsvärde.
- **Bytesaffärer.** Många markaffärer sker genom bytesaffärer. Detta bidrar till att kommunen behöver förvärva och äga mark i lägen som kan bli strategiskt värdefulla för en sådan affär.
- **Frivilliga överenskommelser.** Kommunen ska alltid verka för att förvärv av mark ska ske genom frivilliga överenskommelser. Tvingande åtgärder ska i det längsta undvikas.
- **Expropriation.** Kan inte frivilliga överenskommelser uppnås och om köpet är av stor vikt för kommunens framtida utveckling kan kommunen med stöd av Expropriationslag (1972:719) nyttja tvångsåtgärder genom expropriation.

5.5 Riktlinjer vid avyttring av kommunal mark

Försäljning av kommunal mark kan ske för olika ändamål. Utgångspunkten är att **mark som inte bedöms som strategisk ska avyttras** så länge det inte medför hinder vid exempelvis en kommande exploatering eller annan framtida markanvändning. Vid försäljning av kommunal mark ska kommunen eftersträva marknadsmässiga priser. Markens värde ska fastställas av en oberoende auktoriserad värderare i det fallet försäljningen inte sker genom öppen budgivning eller jämförelseförfarande.

Mark som avses bebyggas ska säljas enligt nedan principer och riktlinjer:

- Kommunal mark som ska säljas för **exploatering** anvisas enligt framtagna riktlinjer för markanvisningar.
- Kommunal mark som ska säljas som **verksamhetsmark** anvisas enligt framtagna riktlinjer för markanvisningar.
- Kommunal mark som ska säljas för **småhusbebyggelse** anvisas i enlighet med principer för intresseanmälan om tomtfördelning/-försäljning.

6 Exploatering av kommunägd mark

6.1 Markanvisning

Enligt lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar ska en kommun anta riktlinjer för markanvisning. Riktlinjerna ska innehålla kommunens utgångspunkter och mål för överlåtelser eller upplåtelser av markområden för bebyggande, handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar samt principer för markprissättning.

Säters kommun har antagit *Riktlinjer för markanvisningar*. I riktlinjerna redogörs för vilka förfaranden som ska användas vid markanvisningar i Säters kommun. Genom markanvisning säkerställs att marken får den utveckling som är avsedd och som ligger i linje med de kommunala bebyggelsemålen.

Ett markanvisningsavtal upprättas när kommunen äger marken och marken ska anvisas till en exploatör. Markanvisning innebär en överenskommelse mellan kommunen och en exploatör som ger denne ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggelse. En markanvisning kan ske vid olika skeden i plan- och genomförandeprocessen.

6.2 Kommunala småhustomter

Kommunala småhustomter ska i första hand fördelas/försäljas efter inkommen intresseanmälan som är kostnadsfri. Vid prissättning av småhustomter är strävan att utifrån marknadsmässiga grunder få kostnadstäckning för kommunens exploateringskostnader.

7 Exploatering av privatägd mark

När privatägd mark blir föremål för exploatering och behöver föregås av en ny detaljplan, upprättas i regel ett exploateringsavtal. Exploateringsavtalet är ett avtal om genomförande av en detaljplan som skrivs mellan en kommun och en exploatör eller fastighetsägare avseende mark som inte ägs av kommunen. Utgångspunkten för tecknande av exploateringsavtal är att klargöra frågor om hur exploateringen ska gå till och fördela ansvaret mellan parterna. Exploateringsavtalet ska även redogöra för ansvar gällande utförande och finansiering av allmän plats, anläggningar för VA samt andra åtgärder inom planerat detaljplaneområde.

Säters kommun har antagit *Riktlinjer för exploateringsavtal*. I riktlinjerna redogörs för när kommunen avser att ingå exploateringsavtal, principer för åtgärder och kostnader som regleras i ett exploateringsavtal samt övergripande handläggning av exploateringsavtal.

8 Markförvaltning

Kommunen ska sköta och förvalta sin mark så kostnadseffektivt och ändamålsenligt som möjligt utifrån en ekonomisk, social och ekologisk långsiktighet. Det innebär således att största möjliga direktavkastning inte alltid ska eftersträvas. I första hand bör i stället natur- och kulturmiljövärden bevaras, utvecklas och framhåvas.

Mark som ska användas till eller redan används för samhällsnyttiga fastigheter, såsom exempelvis skolor, förskolor eller äldreomsorg avser kommunen att långsiktigt äga och förvalta i egen regi.

Kommunen avser även att ha ett långsiktigt ägande och egen förvaltning av mark som är av stor betydelse för folkhälsan och turismen, däribland natur- och rekreationsområden, idrottsanläggningar och aktivitetsparker.

8.1 Arrenden och övriga nyttjanderätter

I vissa fall behöver kommunens mark användas utan att det sker genom överlåtelse. Kommunalägd mark som till exempel inte avses att förädlas eller säljas inom den närmaste tiden kan upplåtas till en annan aktör för nyttjande och skötsel, t.ex. genom olika nyttjanderätter som servitut eller arrenden. En viktig del i detta är bland annat arrenden för jordbruket, hästnäringen och jakt.

8.2 Upplåtelse av allmän plats

För att nyttja allmän plats (offentlig plats) för exempelvis försäljning, uteserveringar, evenemang, uppställningar av container och liknande måste tillstånd sökas hos Polismyndigheten enligt ordningslagen. Kommunen är remissinstans under Polisens process för handläggning och beslut. På remiss från Polisen avger Säters kommun kommer ett yttrande med principer och krav som är viktiga att beakta utifrån det allmänna intresset. Säters kommun rekommenderar därför den sökande att alltid ta kontakt med kommunen först, innan ansökan görs till Polismyndigheten.

8.3 Kommunal förvaltning av blåa och gröna värden

Tillhandahållande av mark för allmän rekreation är en kommunal angelägenhet som både bidrar till folkhälsan och till turismen. Det är också viktigt att kunna säkra tillgången på ekosystemtjänster.

8.4 Överlämning av mark till drift

För att säkerställa att en god och ekonomisk drift är möjlig efter avslutande av ett exploateringsprojekt är det viktigt att driftsfrågorna lyfts tidigt i exploateringsprocessen. I projekteringsfasen samt vid efterkommande anläggningsentreprenad är det viktigt att anläggningarna håller minst den standard som är vedertagen för Säters kommun så att de klarar ordinarie drift. Framtida driftskostnader för allmän platsmark bör identifieras så tidigt som möjligt i exploateringsprocessen.

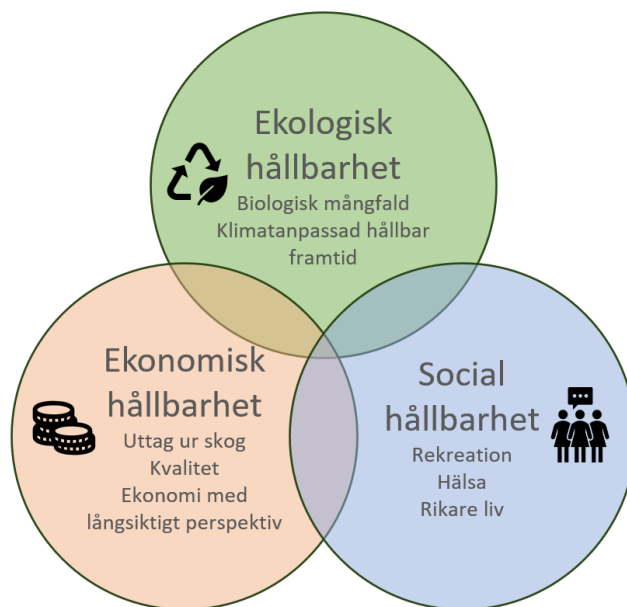
9 Förvaltning och skötsel av skog

9.1 Övergripande inriktningar

Skogen erbjuder möjlighet till rekreation och friluftsliv. Skogen ska därför skötas som en naturresurs, på ett ansvarsfullt sätt, för att ta tillvara på de värden som finns i skogen och som skogen ger. Säterbygdens historia med bergsbruk och tidig industrialisering har medfört att skogen tidigt brukats och varit betydelsefull. Särskild hänsyn behöver därför tas till de kulturhistoriska områden och platser som finns i skogen. Flera av de nationella miljökvalitetsmålen⁷ har beröring till skogen och tydliggör hur kommunen som skogsägare ska arbeta för att på bästa sätt bevara skogens värden.

Att säkerställa ett hållbart skogsbruk enligt de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljökvalitetsmålen är central för kommunens utveckling. Genom markpolicyn bidrar kommunen till att uppfylla miljömålet ”Levande skogar⁸” samt bidra till flera av de nationella och globala målen som har koppling till biologisk mångfald, hälsa och välbefinnande, hållbar produktion och klimat. Skogen ska ha höga och långsiktigt hållbara ekologiska, sociala och ekonomiska värden.

Förvaltningen ska leda till att skogen anpassas till ett förändrat klimat så att den i högre grad blir resilient mot klimatförändringar, som exempel skyfall, torka och skadedjur.

Figur 4. De tre hållbarhetsdimensionerna

⁷ <https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/>

⁸ <https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/levande-skogar/>

9.2 Delinriktningar

9.2.1 Biologisk mångfald

Områden som har höga naturvärden erbjuder miljöer där hotade och sällsynta arter kan leva kvar. Genom inventeringar får kommunen kunskap om var sådana områden finns för att kunna bevara och stärka dem. Ibland kan åtgärder genomföras för att höja värden i naturen eller skapa lämpliga miljöer för hotade arter. På kommunens naturmark, dvs. skogsmark och övrig mark som inte är bebyggd, ska en hög generell naturvårdshänsyn gälla. Områden med höga naturvärden (t.ex. nyckelbiotoper) ska skötas, skyddas eller fredas med syftet att bevara eller stärka de biologiska värdena.

Naturvård kan vara aktiva åtgärder för att utveckla naturvärden inom ett område, exempelvis röjning av sly som inte gynnar naturvärdena eller att hugga bort barrträd för att gynna lövträd. Död ved i alla former är en nyckelfaktor för ökad biologisk mångfald. Kommunen ska därför arbeta aktivt för att öka volymen död ved i alla bestånd samt informera om dess betydelse.

Återskapande av våtmarker kan vara en viktig åtgärd för att skapa livsmiljöer för flera arter, men kan även ha fördelar ur säkerhetssynpunkt, framför allt hindra spridning av skogsbränder, fungera som reservoar för släckvatten vid skogsbränder och buffra regn- och smältvatten som skydd för översvämningar.

9.2.2 Naturupplevelser och rekreation

Skogar som lockar till rekreation, friluftsliv, lek och andra aktiviteter bidrar till en stärkt folkhälsa genom att fler människor använder skogen för att skapa ett aktivt liv. Skogen har också en viktig funktion i arbetet med att stärka invånarnas kunskap om skog och natur.

En tillgänglig och tilltalande närnatur bidrar till att göra Säter till en ännu attraktivare kommun att bo och leva i. Skogen ska vara trygg och säker att besöka och erbjuda en variationsrikedom. Målet är att skogen nära tätorterna ska vara tillgänglig för så många som möjligt. I den tätortsnära skogen ska rekreationsintressena prioriteras. Hög tillgänglighet innebär också att minska påverkan av fysiska barriärer (t.ex. vägar) och att underlätta för funktionshindrade att ta sig ut i naturen.

Några bärande principer för arbetet med naturupplevelser och rekreation kan ses:

- Entréer ska ha en inbjudande utformning och större entréer ska ha väl anpassade anslagstavlor.
- Stigar och leder som används mer frekvent ska vara markerade och välskötta.
- Friluftsanordningar som rastplatser, grillplatser, bänkar med mera ska vara väl underhållna.
- Det ska finnas rutiner för att motverka och hantera nedskräpning och dumpning.
- Det ska finnas god tillgång till skolskogar och utomhusklassrum.

Intern dialog hos kommunen inför åtgärder i syfte att samordna insatser ska ske för att årligen förstärka rekreationsområden. Kommunen ska även verka för att dialog med boende och verksamma i närboendet genomförs där behov finns.

9.2.3 Skötsel

Skogens skötsel ska inriktas mot att bevara, utveckla och tillgängliggöra skogens rekreations-, natur- och kulturmiljövärden. Detta kräver stor naturhänsyn vid skogsförvaltningens åtgärder men även aktiva naturvårdande åtgärder. Skötseln utgår från gällande skogsbruksplaner/skogsskötselplaner som delar in skogen i bestånd med olika inriktning gällande naturvårdshänsyn, rekreation och produktion. Inom alla sina skogar arbetar kommunen med naturhänsyn och naturvård där sådana värden finns eller där dessa kan skapas. Klimatets succesiva förändringar innebär att skogarnas skötsel måste anpassas så att de kan hållas så vitala och stabila att de har möjlighet att klara en framtida klimatförändring.

- Skötselåtgärder ska stämmas av mot planerade exploateringar i samarbete med övriga delar av Samhällsbyggnadssektorn. I områden som ska bebyggas ska skogen skötas så att värdefulla naturmiljöer kan sparas till nytta för de framtida boendes rekreation och naturupplevelser.
- Skogen ska skötas för att naturvärden och biologisk mångfald ska bevaras och främjas. Det kan även innebära att skogen lämnas för fri utveckling. Skogen ska även skötas för att bevara och utveckla möjligheterna till rekreation och friluftsliv. Detta kan ske genom så kallade rekreationshuggningar och bör vara den prioriterade skötselåtgärden i tätortsnära lägen.
- Skogen ska skötas enligt för varje skogsbruksplan fastställd certifiering för att främja vitala och friska skogar där miljömål och ekonomiska mål integreras. Stark hänsyn tas till befintliga natur- och rekreationsvärden.
- Hur skogen ska skötas bygger på de naturliga förutsättningarna på varje plats, dvs. mark- och vattenförhållanden, topografi, trädslag, produktionsförmåga, historik

etc. Där så är möjligt ska hyggesfria metoder användas med ett mer varierat och olikåldrigt trädsikt.

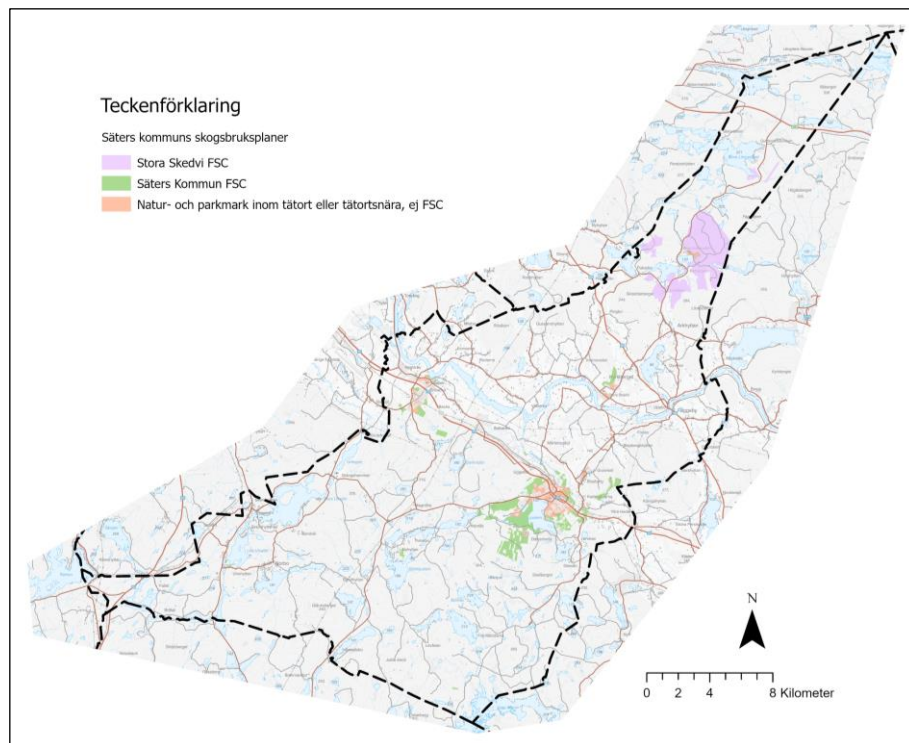
- Skogens och skogsbrukets bidrag till ekosystemtjänster ska identifieras och vara en viktig utgångspunkt vid val av skötsel.
- Säters kommun ska eftersträva att den skog som tas ut går till långlivade produkter där kol binds in under lång tid t.ex. trästommar. Arbetsmetoderna ska analyseras löpande, i samråd med Skogsstyrelsen, hur de påverkar biologisk mångfald.

9.3 Uppföljning

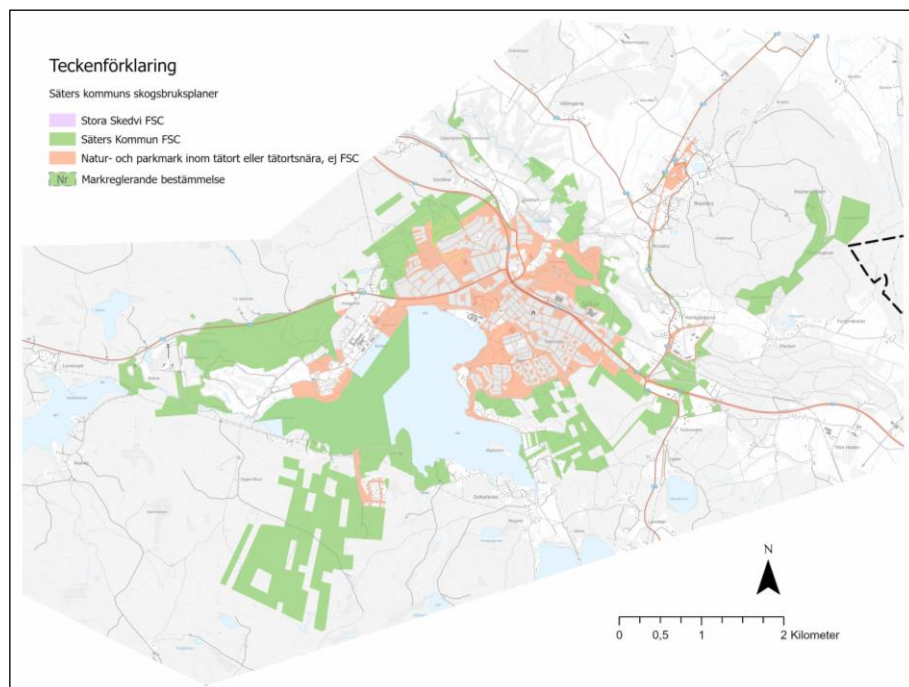
Uppföljning av skötsel och övriga åtgärder ska ske inom ramen för miljöenhetens ordinarie miljöövervakningsprogram. Samhällsbyggnadssektorn rapporterar årligen till miljöenheten om utförda åtgärder.

10 Revidering av policyn

Markpolicyn ska aktualitets prövas varje mandatperiod. Första gången detta sker blir 2026. Ansvarig för aktualitetsprövningen är dokumentägare med stöd av dokumentansvarig. Vid behov av revidering av dokumentet ska beslut om detta fattas av Kommunfullmäktige.

Figur 5: Säter kommuns indelning av gällande skogsbruksplaner avseende tiden 2022-09-01 – 2032-09-01.

Figur 6: Säter kommuns tätort, indelning av gällande skogsbruksplaner avseende tiden 2022-09-01 – 2032-09-01.